

Amsterdam, 24 mei 2016

Stemverklaring Pensioenfondsen ABP, bpfBOUW, SPW, PMT, PME en hun uitvoerders APG en MN inzake voorstel Follow This op aandeelhoudersvergadering Royal Dutch Shell

Pensioenfondsen ABP, bpfBOUW, PMT, PME, SPW en hun uitvoerders APG en MN zijn geïnteresseerd om de klimaatdoelen zoals afgesproken in Parijs te realiseren. Wij steunen het beperken van CO2 en het beëindigen van subsidies op fossiele brandstoffen. Verder hebben wij ons beleggingsbeleid fors aangescherpt om zo actief bij te dragen aan een oplossing van het klimaatprobleem. We zetten daarbij onder meer in op een ordelijke energietransitie.

Al eerder steunden wij resoluties die kunnen bijdragen aan klimaatdoelen. De resolutie 'Aiming for A' die vorig jaar tijdens de algemene aandeelhoudersvergadering is aangenomen, spoorde Shell op stevige toon aan om de energietransitie in te zetten. Wij hebben actief aan deze resoluties meegewerkt.

Een concreet risico dat we voorzien, is dat een stijgende olieprijs olie- en gasbedrijven in de verleiding zal brengen om fors te investeren in dure olieprojecten met een lange terugverdientijd. We willen dat oliebedrijven niet sturen op het vergroten van de productievolumes, maar dat ze zich beperken tot investeringen en projecten die op de lange termijn waarde creëren. Daar is een lange termijn visie voor nodig waarin klimaatrisico's zijn meegewogen. Dit onderwerp staat al jaren op de agenda bij onze gesprekken met het topmanagement van Shell en andere bedrijven.

Om onze stem kracht bij te zetten werken we daarbij zoveel mogelijk samen. We doen dit bijvoorbeeld via de Institutional Investor Group on Climate Change (IIGCC), die onze verwachtingen van olie- en gasbedrijven kort en bondig formuleert namens honderden investeerders. Verder dringen we er bij oliebedrijven al jaren op aan om ROIC (return on invested capital) op te nemen in de beloning van bestuurders. We waarderen het zeer dat Shell dit sinds 2014 doet en de afgelopen jaren ook met een aantal projecten is gestopt, zoals met offshore boringen in Alaska.

Tegen deze achtergrond kunnen we ons vinden in het doel van het initiatief van Follow This: het aansporen van Shell om duidelijke keuzes te maken en leidend te zijn in de energietransitie. ABP, bpfBOUW, PMT, PME, SPW, APG en MN spreken eveneens hun waardering uit voor de bijdrage van initiatiefnemers Mark van Baal en zijn team aan het vergroten van de maatschappelijke bewustwording rondom dit thema.

Alles overwegende steunen Pensioenfondsen ABP, bpfBOUW, SPW, PMT, PME en hun uitvoerders APG en MN de ingediende resolutie van Follow This echter niet, vanwege de volgende redenen.

Een belangrijk punt waarin we van mening verschillen met Follow This is de snelheid waarmee energie transitie zich zal voltrekken. Energiemodellen van de IEA voorspellen dat ook in een scenario waarin klimaatverandering tot twee graden wordt beperkt, de wereld in 2040 nog altijd voor 60% afhankelijk is van fossiele brandstoffen.

De resolutie vraagt Shell om te stoppen met het zoeken naar nieuwe olie en om in 2030 volledig te zijn overgeschakeld op duurzame energie. Dit is een zeer grote strategiewijziging die veel risico's met zich meebrengt. Bovendien is onduidelijk of dit de beste manier voor Shell is om aan de energietransitie bij te dragen. De resolutie is zo geformuleerd dat de letterlijke implementatie ervan ten koste kan gaan van de aandeelhouderswaarde van Shell op korte en lange termijn. Het is overigens ook niet aan investeerders om de transitiestrategie van Shell in te vullen. Deze verantwoordelijkheid ligt primair bij het bestuur (RvC) van Shell zelf.

ABP, bpfBOUW, PMT, PME, SPW en hun uitvoerders APG en MN verwachten dat Shell aandeelhouders goed informeert over de strategie, afwegingen, risico's en voortgang op dit terrein. We waarderen de stappen die Shell zet om hun transitiestrategie meer inzichtelijk te maken.

Shell moet echter nog duidelijk maken op welke wijze het een leidende rol gaat spelen in de energietransitie en de aanpak van het klimaatprobleem. We zien beheersing van deze risico's als onderdeel van hun bestuursverantwoordelijkheid.

ABP

bpfBOUW

SPW (Pensioenfonds voor de Woningcorporaties)

Pensioenfonds Metaal Techniek

Pensioenfonds Metalektro

MN

APG